

08.11.23.

7-А-Б

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Суспільне та господарське життя за доби розквіту Русі-України.

Мета уроку: охарактеризувати політичний устрій Русі-України в кінці X – в першій половині XI ст.; визначити сутність феодальних відносин та особливості становища різних верств населення, стан розвитку господарства та торгівлі; розвивати пізнавальний інтерес учнів, розвивати вміння працювати з таблицями та схемами, використовувати різноманітні джерела інформації; виховувати повагу до думок інших, патріотичне ставлення до історичного минулого свого народу.

Актуалізація опорних знань

Прийом «Реставратор» (виправте помилки в тексті)

«Ярослав Великий (близько 978 - 1015), син Володимира Святославича, великий князь київський з 1019 р., після смерті свого брата Святополка (1036) став одноосібним правителем Київської Русі. Мав родинні стосунки з багатьма європейськими дворами. Ярослав уклав першу письмову збірку законів «Салічну правду». Ствердив існування Київської митрополії на чолі з візантійцем Іларіоном».

Заповніть пропуски в тексті:

«У _____ р. Володимир повернувся до Києва з Анною і розпорядився знищити язичницьких _____ та провести обряд _____ киян. Згодом було збудовано церкву Святого _____ і першу муровану з каменя _____ церкву у Києві».

Назвіть історичного діяча за описом:

“Знав народ тебе “ласкавим”,

Називав теж “Сонцем Ясним”,

Бо зробив ти край великим,

А свій люд – багатим, щасним.

Ти зібрав всі руські землі

Від Кавказу по Карпати -

І від моря аж по Волгу

Став “Великий” панувати”.

Після ката Святополка,
Що замучив трьох братів,
Брат четвертий на престолі,
... розумний сів.

Мотивація навчальної діяльності

Перегляньте відео: <https://youtu.be/D58tr-Y230U?si=D2jRWU5CwIertBxB>

Вивчення нового матеріалу

Суспільство Русі-України поділялося на панівні (вищі) та залежні (нижчі) верстви населення.

До панівної верстви належали князі, бояри і дружинники, до залежної — міщани, вільні та залежні селяни (смерди, закупи, рядовичі), раби (холопи).

Руське духовенство, яке сформувалося після прийняття християнства, також входило до панівної верстви. Воно поділялося на вище духовенство (митрополит, єпископи та ін.) і рядових священнослужителів.

Найбільшу частину населення становили смерди — особисто вільні селяни-общинники, що мали власне господарство, земельні наділи і сплачували данину князю.

Тимчасово залежними селянами були закупи і рядовичі. Закупам називали тих селян, які через різні обставини втратили своє господарство і змушені були працювати на землевласника за грошову позичку («купу»).

Тих селян, які уклали із землевласником договір (ряд) про найм і відповідно до нього працювали в його господарстві, називали рядовичами.

Цілковито безправними були дворова челядь і холопи. До челяді належали особи, які втратили своє господарство і працювали на феодала. Їх могли продати, подарувати або передати в спадок.

Холопами ставали переважно військовополонені. Їхнє становище нагадувало становище рабів, яких господар міг навіть безкарно вбити.

Серед стану міщан переважну більшість складали вільні ремісники і купці, які сплачували податки і виконували повинності на користь міст. В XI ст. міські ремісники і купецтво почали об'єднуватися в артілі та спілки за фаховими ознаками. Також на Русі сформувалася особлива соціальна група — ізгої — це представники різних соціальних груп і прошарків, які втратили зв'язок зі своєю групою, тобто випали з соціальної структури.

1. Верстви суспільства

Князь - на чолі держави стояв, зосереджував у своїх руках всю владу.

Князівська рада - дорадчий орган при князі, куди входили знать, дружинники, представники духовенства

Віче - народні збори всіх дорослих чоловіків, на яких вирішували важливі громадські та державні справи

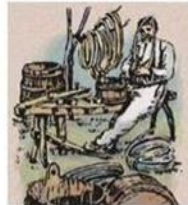
За підрахунками дослідників, у Русі-Україні ремісники знали близько 70 спеціальностей.

гончарств
о

ковальство

бондарство

кушнірство

Виготовлен
ня прикрас

Тіпання
конопель

ткацтво

Плетіння
кошиків

деревообробка

5. Повсякденне життя міста

- Чим, на вашу думку, зумовлене осібне розташування князівських палаців і ремісничої й торгової частини міста?
- Пригадайте, чому міста часто виникали на берегах річок. Яку роль відігравала міська гавань?

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Термінологічна розминка:

Смерди -це

Закупи-це

Рядовичі-це

Ізгої-це

Князь-це

Віче-це

Домашнє завдання:

- Прочитати §7.
- Скласти розгорнутий план за текстом параграфу.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!